

Taloussuunnitelma 2027-2030

Lähetekeskustelu

Talous- ja konsernijaosto / 27.5.2026

Kehysvalmistelun lähtötilanne

Verorahoitus

- Verotulot Kuntaliiton 5/26 veroennustekehikon pohjalta vuodet 2027-2030. Vuosi 2026 on 2/26 arviolla varovaisuusperiaatteella.
- Valtionosuudet tarkistettu VM:n 4/26 ennakkolisten vos-laskelmien ja 5/26 painelaskelman pohjalta.
- Verotulontasauksista ei tietoja vuodesta 2028 alkaen
– VMn laskelmat päivittyy ”ennen kesää”
- Valtionosuusuudistus?
Kiinteistöverouudistus?
- Uuden hallituksen vaikutus 2027→ ?

Investoinnit

- alustava investointiohjelma - tilanne 21.5. ja poistot
- Korkokulut -0,4- -1,1Me/v
  - uuden lainan korkotaso nostettu 3,25%:iin

Toiminta

- Muutettu taloussuunnitelma 2026-29
- Pakottavat muutostarpeet ja lakisääteiset tehtävät
  - palkankorotukset v. 2030 2%
  - etuusvastuut -1Me - -0,3Me /v
  - maanmyyntivoitot -1Me 2027-28
- Muut muutokset
  - ateria- ja siivouspalvelut +2,7Me
  - investointien kuluvaikutukset + 40-250te (2031 alkaen lisäystä)
  - sopimuskorotukset ja turvallisuus
- Tarkentuvat
  - sivukulu-%:t, kevan tasausmaksu, verotuskustannukset, kotikuntakorvaukset, OKM:n valtionosuudet, lapsi- ja oppilasmäärämuutokset..

Verotuloennuste, Kuntaliiton ennustekehikko 5/2026

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**	2030**
Verolaji							
Kunnallisvero	94 717	92 019	98 001	103 211	106 489	111 439	115 450
<i>Muutos %</i>	-4,1	-2,8	6,5	5,3	3,2	4,6	3,6
Yhteisövero	4 876	4 315	4 524	4 695	4 890	5 063	5 073
<i>Muutos %</i>	-24,3	-11,5	4,8	3,8	4,2	3,5	0,2
Kiinteistövero	18 863	19 798	19 306	19 558	19 899	20 254	20 617
<i>Muutos %</i>	1,4	5,0	-2,5	1,3	1,7	1,8	1,8
VEROTULO KIRJATTAVA	118 457	116 133	121 832	127 463	131 278	136 756	141 141
<i>Muutos %</i>	-4,4	-2,0	4,9	4,6	3,0	4,2	3,2

TA26

2026**	2027**	2028**	2029**
100 649	104 539	109 294	113 733
4 370	4 624	4 854	5 032
19 566	19 909	20 266	20 679
124 585	129 072	134 413	139 445

Muutos TA26

2026**	2027**	2028**	2029**	Yht. 26-29
-2 648	-1 329	-2 805	-2 295	-9 076
154	71	37	30	292
-260	-351	-367	-425	-1 404
-2 754	-1 609	-3 135	-2 690	-10 187

- Huom! Verokehikko on maltillinen ja olettaa, että Iranin sota/ Hormuzinsalmen sulkeutuminen jää lyhytaikaiseksi. Kokonaiskuva on epävakaa.
- Koko maan kunnallisverokertymä ei vuonna 2025 erityisesti kasvanut. Yleinen talous- sekä työllisyystilanne hidastaa tuloverojen kasvua 2026 ja tulevana vuosina, vaikka veronkorotus tehtiinkin.
- Yhteisöverotuloarvio voi olla ylioptimistinen. Kehikko ennakoii yhteisöverotulojen pirstymistä loppuvuodesta 2026 alkaen. Kehikossa on huomioitu yhteisöveroprosentin todennäköinen lasku.
- Kiinteistöverotuloihin vaikuttaa yleinen rakentamisen tilanne, lisäksi sote-kiinteistöihin liittyy verotuksellisia muutoksia (sairaaloille suurempi vuosivähennys kiinteistön arvoon)
- Vuoden 2026 tiedot ovat varovaisuusperiaatteella 02/2026 kehikon mukaiset

Valtionosuudet 5/2026

Valtionosuudet yhteensä 1000 euroa					
	TP2025	2026	2027	2028	2029
MTA2026	18 890	21 257	20 149	23 474	24 253
VM / KL ennakko		19 787	20 168	20 625	20 933
Ero		-1 470	19	-2 849	-3 320

Valtionosuusmuutokset 2026-2027:

- Indeksijarru (2,8 %-yks.) ja valtionosuuden yleisleikkaus 75 Me.
- Leikkaus ennakkollisissa laskelmissa tulevilta vuosilta selvästi odotettua suurempi
- Verotulojen tasaus, verokompensaatiot ja OKM valtionosuudet päivittyvät vielä

Kehyslaskelma 2027-2030 (ilman toimenpiteitä)

Kunta + liikelaitokset (1000€)	TTP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	87 977	80 557	72 253	72 866	73 923	74 554
KOM nettomyyntivoitot	9 022	4 961	3 538	3 629	5 975	5 216
Toimintakulut	-185 854	-198 345	-194 628	-196 287	-196 358	-199 557
Toimintakate muut ilman kom-my	-106 898	-121 387	-125 044	-126 044	-127 394	-128 638
Toimintakate ilman nmv muutos	3,2 %	13,6 %	3,0 %	0,8 %	1,1 %	1,0 %
Toimintakate	-97 876	-116 426	-121 506	-122 415	-121 419	-123 422
Toimintakatteen muutos-%	-2,1 %	19,0 %	4,4 %	0,7 %	-0,8 %	1,6 %
Verotulot	116 133	121 830	127 464	131 278	136 756	141 140
Verotulojen muutos-%	-2,0 %	4,9 %	4,6 %	3,0 %	4,2 %	3,2 %
Kunnallisvero	92 019	98 001	103 211	106 489	111 439	115 450
Kiinteistövero	19 798	19 306	19 558	19 899	20 254	20 617
Yhteisövero	4 315	4 523	4 695	4 890	5 063	5 073
Valtionosuudet	18 891	21 257	19 787	20 168	20 625	20 933
Verorahoitus	135 024	143 087	147 251	151 446	157 381	162 074
Rahoituserät, netto	-4 246	-6 281	-7 516	-8 683	-9 261	-9 872
Vuosikate	32 901	20 380	18 230	20 349	26 702	28 780
Poistot ja arvonalentumiset	-24 502	-26 220	-26 762	-25 493	-27 070	-27 925
Tilikauden tulos	8 400	-5 840	-8 532	-5 144	-368	855
Poistoeron lisäys/vähennys	74	17				0
Ylijäämä/alijäämä	8 474	-5 823	-8 532	-5 144	-368	855
Kumulatiivinen ylij/alij.	29 947	24 124	15 592	10 448	10 080	10 935
Kumulatiivinen ylij/alij. €/asu	638	509	328	217	207	222

Huomioidut muutokset:

- Muutostekijät
  - Ateria- ja siivous **+2,7Me**
  - Muut -1,9Me - -1,4Me/vuosi
- Verot ja valtionosuudet 5/26
  - OKM vos päivittämättä
  - Ei veroperustemuutoksia
- Päivitetty investointiohjelma 2027-2036 + korot, poistot ja myyntivoitot
  - investoinnit 2027-30 lisäys 16Me
  - maanmyyntivoitot 2027 ja 2028 -1Me/v, 2027-30 +0,8Me

Muutostekijät

Alustavasti ”hyväksytyt” muutostekijät:

- Ateria- ja siivouspalvelut tuovat säästöä 2,7Me vuodesta 2027 alkaen
- Muista tekijöistä lisäystä 2027 -1,9Me vähentyen vuoteen 2030 - 1,4Me
- Puuttuvia tekijöitä on edelleen lukuisia:
  - Kevan tasausmaksu,
  - verotuskustannukset,
  - henkilöstön sivukulu-%
  - kotikuntakorvaukset,
  - okm-vos
  - lapsi/oppilasmäärien muutokset
  - aiemman palkankorotusvarauksen purku
  - TE-alueen lakimuutokset
  - perustoimeentulotuen kuntaosuuden kasvu

Ateriapalvelusopimuksen muutos
AV-laitteistojen uusinta (leasing kustannusten nousu)
Etuusvastuiden kasvu
Henkilöstön sivukuluprosenttien muutos
Ict-informaattikko Kirkes-kirjastoille
Integraatioalustan kapasiteettinosto
Joustavan perusopetuksen ryhmän perustaminen
Jäätelökioskivuokrat
KEHA:n muutosneuvottelut
Keva tasausmaksun tarkistus
Konpaan tehtyjen aiheettomien lisäysten purku
Konpan riskivarausten purku
Korotus tilaomistuksen vuokratuottoihin
Korotus vuoden 2030 kuluihin
Kotikuntakorvausmenojen muutos 2026
Kotikuntalaskutuksen muutos
Maankaatopaikan tulovähennys
Microsoft lisenssikustannusten nousu
Microsoft tietoturva lisenssit opetukselle
Muut työvoimakoulutukset palvelun tarpeen muutos
Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen joka toinen vuosi
Palkankorotukset sopimusratkaisu 2025-2028
Palvelutarve: Lapsimäärän muutos varhaiskasvatuksessa
Palvelutarve: Oppilasmäärän muutos
Perusopetukseen valmistava esiopetus
Pilvipalvelujen tuotantoympäristöjen ja tietojen varmistuspalvelu
Pysäköinninvalvonna tietojärjestelmän käyttömaksut
Siivouspalvelusopimuksen muutos
SUP-siivouskustannuskorvaukset
TE-alueen kuntalaskutus
TE-alueen kuntalaskutus/Jpää
TYHY-rahamen pysyvä korotus
Uhka- ja erityistilannejärjestelmä laitekustannukset
Uhka- ja erityistilannejärjestelmä palvelumaksu
Vaalit
Verotuskustannusten muutos

Rahoituslaskelma

PAINELASKELMAKEHIKKO (1000€)

	TP 2025	TPE 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Vuosikate	32 901	20 380	18 230	20 349	26 702	28 780
Tulorahoituksen korjauserät	-9 053	-4 961	-3 538	-3 629	-5 975	-5 216
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	23 848	15 419	14 692	16 720	20 727	23 564
Investointimenot	-24 062	-33 073	-45 239	-45 099	-46 488	-39 809
Rah.osuudet investointimenoihin	1 852	940	660	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	10 843	6 475	4 162	4 270	7 030	6 137
Investointien rahavirta	-11 367	-25 658	-40 417	-40 829	-39 458	-33 672
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 481	-10 239	-25 725	-24 109	-18 731	-10 108
Brutorahoitustarve	-63 099	-28 163	-43 437	-42 128	-58 674	-31 455
Lainakannan muutokset	-15 230	10 239	25 725	24 109	18 731	10 108
Lainojen lisäys	60 350	28 163	43 437	42 128	58 674	31 455
Lainojen vähennys	75 580	17 924	17 712	18 019	39 943	21 347
Lainakanta	238 845	249 084	274 810	298 919	317 650	327 758
Rahavarat	6 467	6 467	6 467	6 467	6 467	6 467
Nettovelka (rahavarat-lainat)	232 378	242 617	268 343	292 452	311 183	321 291

Päivitetty investointiohjelma 2027-36, netto 352,3Me (326,2Me)

	TP 2025	TPE 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2027-36
Maanmyynti	1 376	821	624	641	1 055	921	1 061	859	843	843	558	514	7 919
Maanosto	599	841	1 000	1 084	1 000	2 119	500	500	515	500	500	500	8 218
Maanosto/myynti	777	-20	-376	-443	55	-1 198	561	359	328	343	58	14	-299
Talonrakennus, tulot	136	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Talonrakennus, menot	5 243	10 379	22 259	23 610	25 970	18 310	28 450	22 400	5 650	4 400	4 100	4 100	159 249
Talonrakennus, netto	-5 106	-10 379	-22 259	-23 610	-25 970	-18 310	-28 450	-22 400	-5 650	-4 400	-4 100	-4 100	-159 249
Kunnallistekniikka, tulot	1 045	940	660	0	0	0	0	0	0	0	0	0	660
Kunnallistekniikka, menot	11 600	10 795	11 805	11 660	10 720	10 390	10 250	12 020	12 880	12 930	9 530	7 680	109 865
Kunnallistekniikka, netto	-10 555	-9 855	-11 145	-11 660	-10 720	-10 390	-10 250	-12 020	-12 880	-12 930	-9 530	-7 680	-109 205
Vesi, tulot	129	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	4 464	6 665	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 500	6 000	6 000	6 000	6 000	60 500
Vesi, netto	-4 334	-6 665	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-60 500
Liikunta, tulot	205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	143	115	1 550	380	0	1 860	2 267	960	600	0	400	650	8 667
Liikunta, netto	62	-115	-1 550	-380	0	-1 860	-2 267	-960	-600	0	-400	-650	-8 667
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	96	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	2 000
Kehitysinvestoinnit, netto	-96	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-2 000
Osakkeet, myynti	309	693	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet, osto	184	4 714	452	487	0	0	0	0	0	0	0	0	939
Osakkeet, netto	125	-4 022	-452	-487	0	0	0	0	0	0	0	0	-939
Irtaimisto ja aineeton, myynti	472	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto ja aineeton, osto	1 733	1 831	1 973	1 678	2 598	930	700	760	700	700	700	700	11 439
Irtaimisto ja aineeton, netto	-1 261	-1 831	-1 973	-1 678	-2 598	-930	-700	-760	-700	-700	-700	-700	-11 439
Tulot	3 672	2 454	1 284	641	1 055	921	1 061	859	843	843	558	514	8 579
Menot	24 062	35 540	45 239	45 099	46 488	39 809	48 367	43 340	26 545	24 730	21 430	19 830	360 877
Inv.ohjelma, netto	-20 389	-33 086	-43 955	-44 458	-45 433	-38 888	-47 306	-42 481	-25 702	-23 887	-20 872	-19 316	-352 298

Investointiohjelmamuutokset

Voimassa oleva (KV 13.11.2025) vs tilanne nyt investointiohjelma 2027-2036													Muutokset			
	TP2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	26-29	30-35	26-35	25-35
Maanosto/myynti, voimassa oleva	-830	-20	310	30	-2 766	221	412	162	431	166	166					
Maanosto/myynti	777	-20	-376	-443	55	-1 198	561	359	328	343	58	14				
<i>ERO uusi- vanha</i>	1 607	0	-686	-473	2 821	-1 419	149	197	-103	177	-108	14	1 662	-1 107	555	2 162
Talonrakennus, voimassa oleva	-9 242	-9 906	-22 699	-30 660	-17 800	-10 130	-22 830	-15 600	-8 400	-6 400	-4 100					
Talonrakennus, netto	-5 106	-10 379	-22 259	-23 610	-25 970	-18 310	-28 450	-22 400	-5 650	-4 400	-4 100	-4 100				
<i>ERO uusi- vanha</i>	4 136	-473	440	7 050	-8 170	-8 180	-5 620	-6 800	2 750	2 000	0	-4 100	-1 153	-15 850	-17 003	-12 867
Kunnallistekniikka, voimassa oleva	-12 150	-7 855	-10 895	-8 660	-9 170	-10 920	-7 750	-10 270	-11 050	-8 980	-9 330					
Kunnallistekniikka, netto	-10 555	-9 855	-11 145	-11 660	-10 720	-10 390	-10 250	-12 020	-12 880	-12 930	-9 530	-7 680				
<i>ERO uusi- vanha</i>	1 595	-2 000	-250	-3 000	-1 550	530	-2 500	-1 750	-1 830	-3 950	-200	-7 680	-6 800	-9 700	-16 500	-14 905
Vesi, voimassa oleva	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000					
Vesi, netto	-4 334	-6 665	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000				
<i>ERO uusi- vanha</i>	1 166	-1 165	0	0	0	0	0	-500	0	0	0	-6 000	-1 165	-500	-1 665	-499
Liikunta, voimassa oleva	35	-110	-900	-380	-400	-185	-1 020	-960	-2 200	-1 500	-400					
Liikunta, netto	62	-115	-1 550	-380	0	-1 860	-2 267	-960	-600	0	-400	-650				
<i>ERO uusi- vanha</i>	27	-5	-650	0	400	-1 675	-1 247	0	1 600	1 500	0	-650	-255	178	-77	-50
Kehitysinvestoinnit, voimassa oleva	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200					
Kehitysinvestoinnit, netto	-96	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200				
<i>ERO uusi- vanha</i>	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-200	0	0	0	104
Osakkeet, voimassa oleva	-2 059	-401	-452	-487	0	0	0	0	0	0	0					
Osakkeet, netto	125	-1 555	-452	-487	0	0	0	0	0	0	0	0				
<i>ERO uusi- vanha</i>	2 184	-1 154	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 154	0	-1 154	1 030
Irtaimisto ja aineeton, voimassa oleva	-1 427	-1 554	-1 416	-1 431	-2 378	-700	-700	-700	-700	-700	-700					
Irtaimisto ja aineeton, netto	-1 261	-1 831	-1 973	-1 678	-2 598	-930	-700	-760	-700	-700	-700	-700				
<i>ERO uusi- vanha</i>	166	-277	-557	-247	-220	-230	0	-60	0	0	0	-700	-1 301	-290	-1 591	-1 425
Yhteensä, voimassa oleva	-31 373	-25 546	-42 252	-47 788	-38 714	-27 914	-38 088	-33 568	-28 119	-23 614	-20 564	0				
Yhteensä, netto	-20 389	-30 619	-43 955	-44 458	-45 433	-38 888	-47 306	-42 481	-25 702	-23 887	-20 872	-19 316				
<i>ERO uusi- vanha</i>	10 984	-5 074	-1 703	3 330	-6 719	-10 974	-9 218	-8 913	2 417	-273	-308	-19 316	-10 166	-27 269	-37 435	-26 451

Merkittävimmät investointiohjelmamuutokset

Talonrakennus + 17 Me

- Lautakuntien PVS-esitysten mukaan
  - Opkan palveluverkko: Kinnarin pk korjaus, Haarajoen muutostyö, Närekadun siirto, Tahvontuvan pk korjaus
  - Hyvon palveluverkko: Myllytie 11 korjaus, Taidemuseo-laajennus, Jäähalli
- Tarkistettut kustannusarviot

Kunnallistekniikka + 16,5 Me

- Asemankylä +3,7 Me
- Kulttuuripelto +3,3 Me
- Keskustan kehittäminen 3,75 Me
- Yritysalueet +1,1Me

Irtaimistot + 1,6 Me

- Ei vielä kaikilta osin päivitetty lisäystarpeita

Liikuntapalvelut 10v. yhteensä ennallaan, mutta siirretty aikaisemmaksi

Tasapainoinen talous, harkittu rahoitus

- Ei lukittu uuden strategian tavoitetasoja, mutta ilman toimenpiteitä talous ei ole tasapainossa, eikä rahoitus harkittua!

	Tavoite 2030
Taseen kertynyt ylijäämä, e/asukas	470 (yht. 25 Me)
Lainamäärä, e/asukas	5640 (yht. 301 Me)

- Vanhan strategian tavoitteiden saavuttaminen
  - vaatisi 3,5Me pysyvän sopeutuksen vuosittaisista nettomenoista tai vastaavan lisäyksen tuloihin (yhteensä 14Me 2027-2030) ja lisäksi 10Me karsinnan investoinneista
    - +0,3 %-yksikön kunnan tuloveroon korotus 2027 tuottaisi verotuloja 16,8 Me
    - +0,17% -yksikön korotus kaikkiin kiinteistöveroprosentteihin tuottaisi verotuloja 13,9 Me

Skenaariotarkastelut

TA 2026 = alkuperäinen taloussuunnitelma 2026-29

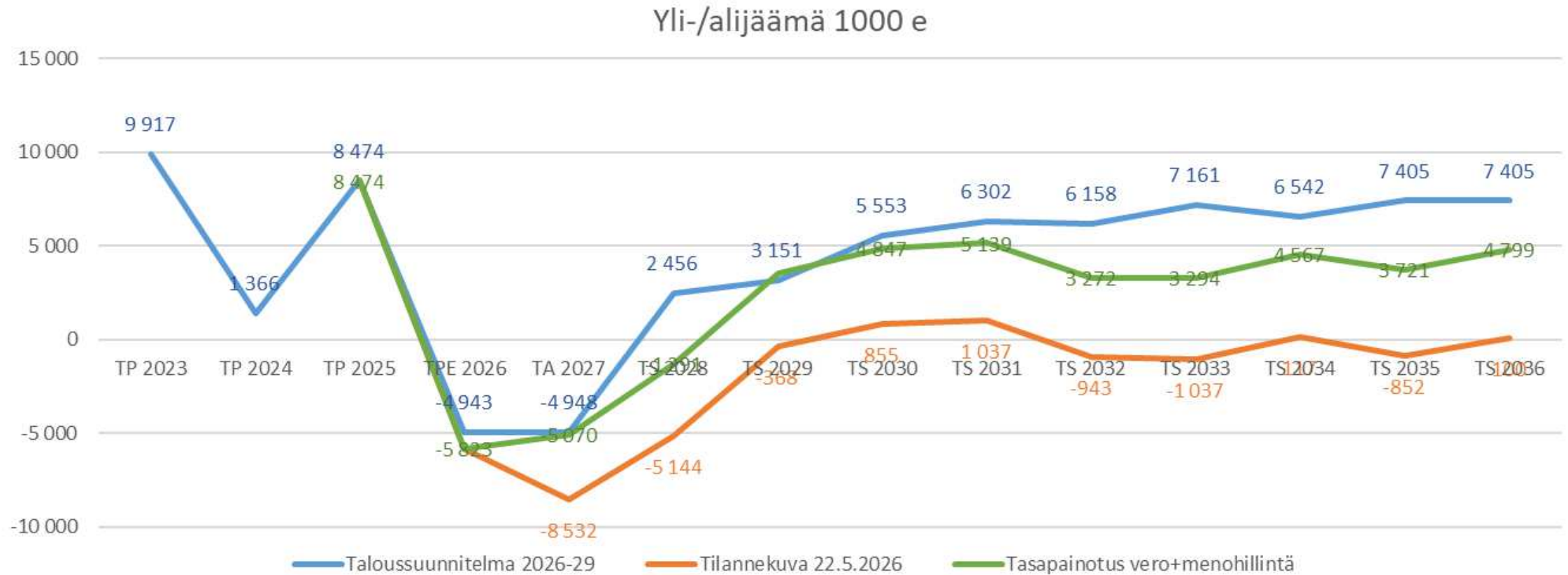
TPE2026 + tilannekuva

- Talousarviomuutokset 2026
- Ateria- ja siivoussäästö ja alustavat TA-muutostekijät
- Verot ja valtionosuudet uusimpien arvioiden mukaan
- Alustavat investointiohjelmat (talonrakennus lautakuntien pvs-esitysten mukaisesti) ja niiden mukaiset poistot, korkokulut ja tilakulut sekä maan myyntivoitot

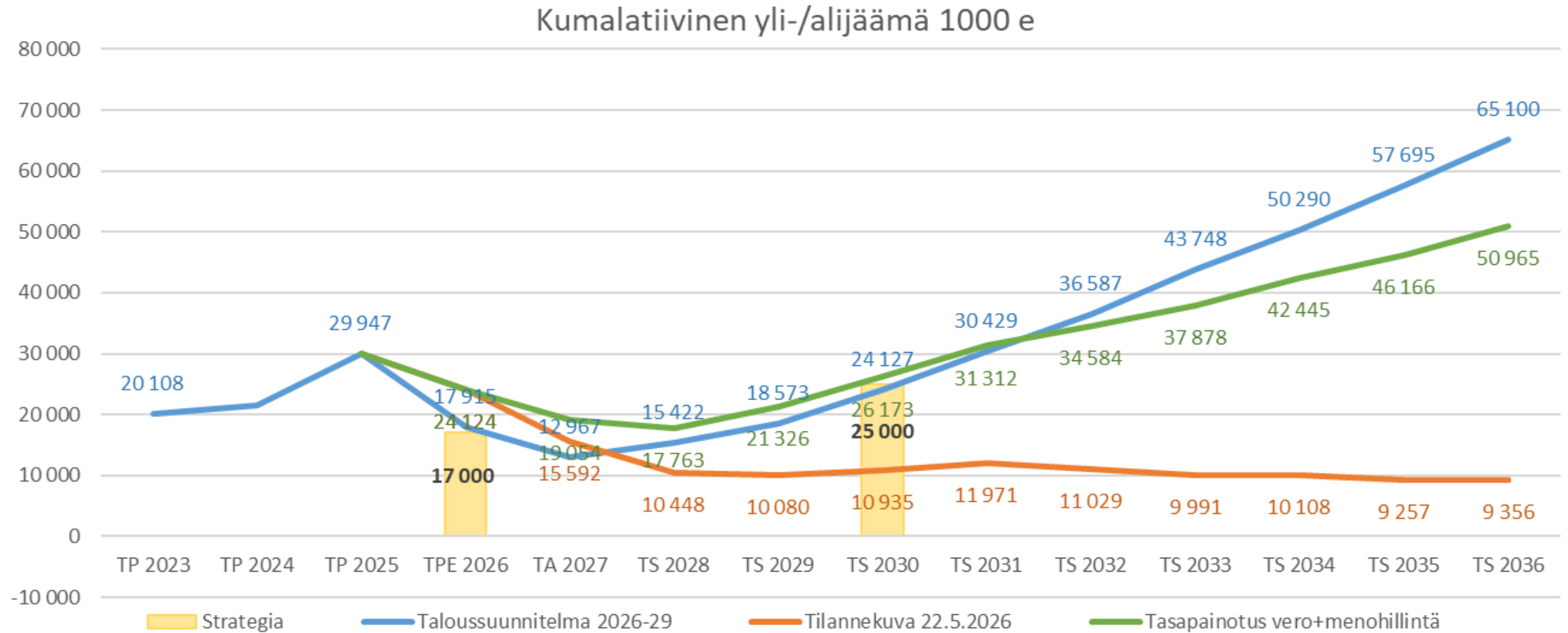
TPE2026 + tasapainotus verotuksella ja menohillinnällä

- Kuten edellä, lisäksi 2027 – 2030 menohillintä 1 M€ ja 0,2%-yksikön kunnan tuloveron korotus vuosille 2027 alkaen

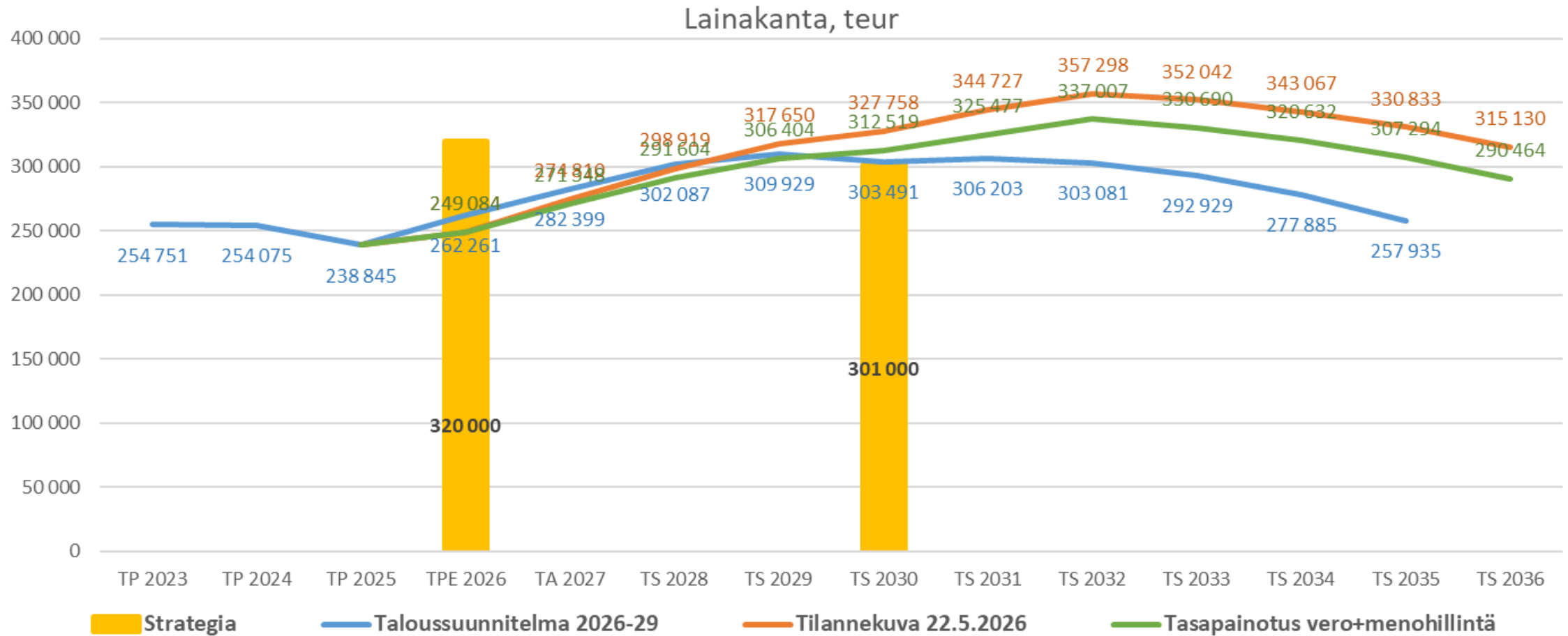
Yli-/alijäämä, 1000e

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, 1000eur

Lainamäärä, 1000eur

Riskejä ja epävarmuustekijöitä

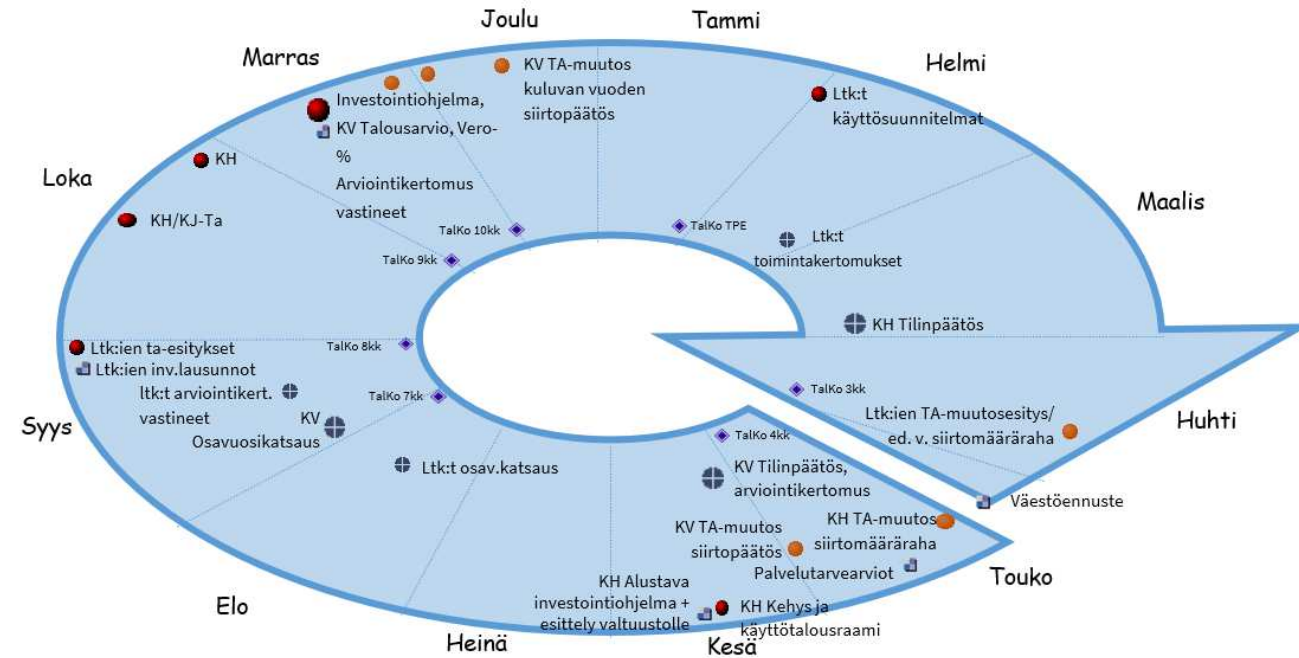
- Suhdannekehitys ja maailman talouskehityksen ennakoimattomuus
  - milloin kasvu alkaa? rakentaminen? työttömyys? inflaatio? korot?
  - suhdanneriippuvuus aiempaa suurempi
- Rakennusten ja infran kuntoon liittyvät riskit
  - yllättävät alaskirjaukset ja korjaustarpeet, väistötilat
  - nopeat ja kalliit väliaikaisratkaisut/haittojen minimointi
- Pilaantuneet maa-alueet aiemmin myydyillä alueilla
- Yllättävät tai kustannuspaineita lisäävät palvelutarpeen muutokset
  - tukitarpeet, erityistarpeiset
  - osallistumisasteet
- Budjeteissa ei pysytä, vaikka TA-muutoksilla haetaan lisärahaa vuoden aikana
- Lakisääteiset velvoitteet ilman täyskätteistä rahoitusta ja palvelujen uudelleenjärjestelyvaatimukset
  - esim. TE-lakimuutokset (6kpl – ei kompensatiota) + etuusvastuut
  - perustoimeentulotuen kuntavastuu
  - normipurku-leikkaukset ilman purkuja
  - sidosyksikköhankinta rajoitukset ja uudelleen järjestelyjen kustannusvaikutukset
  - opetuksen mitoitusta koskeva lakimuutos? rahat, henkilöstö ja tilat loppuvat
- Rahoitusuudistukset: kiinteistöverot 2028? valtionosuudet?
- Konsernin epävarmuudet
  - MT:n kiinteistö- ja osakeomistusten uudelleenjärjestelyt
  - Kiljava, tasearvo 3Me
  - Ainolan pysäköinti, hoitovastikkeet > 350te/v
  - Harjoitushallin talous ja remonttivastuut

Aikataulu

Taloussuunnitelma 2027-2030

Taloussuunnitelman 2027-2030 valmistelu

- Kvartaalikeskustelut/TA-neuvottelut ja kehysvalmistelu huhti - kesäkuussa
  - pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
- Kaupunginhallitus 15.6.2026
  - Kehys 2027-2030 ja talousarvion laadintaohjeet
  - Alustava investointiohjelmaesitys
- Lautakuntien TA-esitykset ja investointilausunnot syyskuussa
- Kaupunginhallitus
  - kaupunginjohtajan TA-esitys 26.10.
  - kaupunginhallituksen TA-esitys 2.11.
- Kaupunginvaltuusto päättää 16.11.2026: investointiohjelmasta, taloussuunnitelmasta 2027-30 ja 2027 veroperusteista
- Lautakuntien käyttösunnitelmat joulukuun 26 -tammikuun 27

Taloussuunnitelman 2027-2030 valmistelu

Huhtikuu

- Hallituksen kehysriihi 21.-22.4.2026
- JTS eli Julkisen talouden suunnitelma 30.4. ja Kuntatalousohjelma 7.5.
- Kuntaliiton veroennustekehikon päivitys 4.5.
- VM:n valtionosuuslaskelmien päivitys 5.5.

Toukokuu

- Investointiohjelmavalmistelu
- Talousarviokeskustelut ja kehysvalmistelu
  - Talouspalvelut: yleiset muutostekijät, verot, valtionosuudet jne.
  - Palvelualueet: pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
- TalKo 27.5.
  - Lähetekeskustelu talousarviokehityksen laadintaan

Kesäkuu

- YTT 10.6.2026
- Kaupunginhallitus 16.6.
  - Alustava investointiohjelmiesitys
  - Taloussuunnitelmakesitys ja talousarvion laadintaohjeet
    - raamit, joihin lautakuntien tulee laatia talousarvioesityksensä ja sitovuustasojen toiminta tulee sopeuttaa

Taloussuunnitelman 2027-2030 valmistelu

Elokuu

- Lautakunnat
  - Taloussuunnitelmien valmistelu, iltakoulut
  - Kuntaliiton veroennustekehikon päivitys *
- *Mahdollisesti päivitys vielä ennen juhannusta

Syyskuu

- KV 14.9.2026:
  - Iltakoulu: Tasu-kehiksen esittely
  - Osavuosikatsaus 6/2026
- Lautakunnat
  - Lautakunnan talousarvioesitys
  - Investointiohjelma-lausunnot

Syyskuu

- Valtio
  - VM:n budjettiehdotus 6.8.2026
  - Hallituksen budjettiriihi 1.-2.9.2026
  - Valtion TA-ehdotus ja Kuntatalousohjelma 21.9.2026
    - Ennakollinen VOS 2027-30
    - Uudet tehtävät/tehtävämuutokset ja niiden kompensatio
- 28.9.-29.9 KH seminaari: investoinnit ja TA-tilannekatsaus

Taloussuunnitelman 2027-2030 valmistelu

Lokakuu

- Kuntaliiton veroennustekehikon päivitys*
- YTT 20.10
- Kaupunginhallitus
  - 22.10. KJ:n TA-esitys
  - 26.10. KHn TA-esitys + investointiohjelma
- KV-seminaari 23.10.

Marraskuu

- Kaupunginvaltuusto 16.11.
  - Investointiohjelma 2027-2036
  - Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030
  - 2027 vero-%:t

Joulukuu 2026 / Tammikuu 2027

- Lautakuntien käyttösuunnitelmat
- Valtuuston sitovien määrärahojen tarkennus/jako avainalueille